

12 Οκτωβρίου 2021

«Η Φλόγα του Τσεσμέ»: Η ρωσική φρεγάτα
«Shtandart» του 18ου αιώνα πλέει ξανά στο
Αιγαίο, σε ένα ταξίδι αφιερωμένο στα 200 χρόνια
από την Ελληνική Επανάσταση

Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Ιστορία, Αρχαιολογία, Παλαιογραφία, Στρατιωτικά & Εθνικά θέματα

Η Ρωσική Γεωγραφική Εταιρεία διοργάνωσε τη Διεθνή Ιστορική και Εκπαιδευτική Αποστολή με την ονομασία «Η Φλόγα του Τσεσμέ», αφιερωμένη στα 250 χρόνια

από τη νίκη του ρωσικού στόλου στη Ναυμαχία με τους Οθωμανούς και τα 200 χρόνια από την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης του 1821.

Η ρωσική φρεγάτα «Shtandart», ακριβές αντίγραφο του πολεμικού πλοίου του 18ου αιώνα της εποχής του Μεγάλου Πέτρου, κατέπλευσε στον Πειραιά από όπου

χθες άρχισε το ταξίδι της.

Ο πρώτος από τους Τσάρους, που ξεκίνησε την πολεμική αναμέτρηση με την Οθωμανική Αυτοκρατορία για την κυριαρχία στον Εύξεινο Πόντο και έστειλε τα πρώτα ρωσικά πλοία στη Μεσόγειο, ήταν ο Μέγας Πέτρος (1682-1725). Την πολιτική της διείσδυσης στη Μεσόγειο συνέχισε η Μεγάλη Αικατερίνη (1762-1796).

Η φρεγάτα «Shtandart» στο λιμάνι του Πειραιά, στις 8 Οκτωβρίου 2021 (φωτ.: Α. Γκιουρτζίδης)

Στις 9 Οκτωβρίου 2021 η φρεγάτα «Shtandart» ξεκίνησε την ιστορική και εκπαιδευτική αποστολή στην περιοχή του Αιγαίου, όπου την περίοδο 1768-1774 έλαβαν χώρα οι συγκρούσεις των Ρώσων και των Οθωμανών στο πλαίσιο του Ρωσοτουρκικού Πολέμου. Οι συγκρούσεις στο Αιγαίο και η εξέγερση των Ελλήνων κατά των Τούρκων στην Ελλάδα ονομάστηκαν ως «Τα Ορλοφικά».

Οι Ρώσοι ονόμαζαν την περιοχή του Αιγαίου ως «Αιγαίο Αρχιπέλαγος», γι' αυτό και ονόμασαν την επιχείρηση «Αρχιπελαγική εκστρατεία».

Πορτρέτο του Αλεξέι Ορλόφ από τον Β. Έριξεν (πηγή: wikipedia)

Το 1768 στη Μεσόγειο και ύστερα στο Αιγαίο έφθασε ο Βαλτικός πολεμικός στόλος της Ρωσικής Αυτοκρατορίας. Ο Πολεμικός στόλος της Μαύρης Θάλασσας ήταν τότε ακόμα στα σχέδια της Μεγάλης Αικατερίνης. Οι πρωτεργάτες της οργάνωσης αυτού του σημαντικού στόλου για τις μελλοντικές συγκρούσεις με τους Οθωμανούς ήταν οι Έλληνες ως αιώνιοι θαλασσοπόροι.

Στην εκπαιδευτική αποστολή, που θα διαρκέσει μέχρι τις 24 Οκτωβρίου 2021 παίρνουν μέρος οι ιστορικοί, οι ερευνητές και οι εμπειρογνώμονες της Unesco για την υποθαλάσσια κληρονομιά.

Στο κατάστρωμα της φρεγάτας βρίσκονται και οι ειδικά εκπαιδευμένοι μαθητές και φοιτητές από το Παράρτημα της Ρωσικής Γεωγραφικής Εταιρείας στην πόλη Κόστρομα, που συνδιοργανώνει την επετειακή αποστολή.

Στη διάρκεια της επίσκεψης στο Αιγαίο από την κινηματογραφική εταιρία «Σκαϊφιόστ» θα βιντεοσκοπηθούν τα πλάνα για τα δυο ντοκιμαντέρ για το τηλεοπτικό κανάλι «Моя планета» (Ο πλανήτης μου). Τα δύο ντοκιμαντέρ θα καλύψουν το ενδιαφέρον των Ρώσων και των ξένων τηλεθεατών. Η πρεμιέρα των ντοκιμαντέρ θα γίνει στη Ρωσία και στην Ελλάδα.

Η εξέλιξη της εκπαιδευτικής αποστολής θα προβάλλεται στο διαδίκτυο και στο ρωσικό κανάλι «Ο πλανήτης μου». Ο χορηγός επικοινωνίας της Διεθνούς Ιστορικής και Εκπαιδευτικής Αποστολής με την ονομασία «Η Φλόγα του Τσεσμέ» στην Ελλάδα είναι η εφημερίδα Μιρ και Ομόνοια (εκδότρια Ίγκα Αμπγκάροβα).

Η συμμετοχή των Ελλήνων της Ρωσίας

Ο εκτελεστικός διευθυντής του Ιδρύματος των Ελληνικών Ερευνών και ιστορικός Αγαθάγγελος Γκιουρτζίδης και ο ιστορικός και ερευνητής της ιστορίας των Ελλήνων της Ρωσικής Αυτοκρατορίας και μέλος του Συνδέσμου της Ρωσοελληνικής φιλίας «Φιλία» με έδρα στη Μόσχα ο Σεργκέι Γαλάνης. Ο τελευταίος είναι και ο ιστορικός σύμβουλος της εκπαιδευτικής αποστολής, μίλησε στο rontosnews.gr πριν την αναχώρηση της φρεγάτας.

«Στη διάρκεια του μοναδικού ταξιδιού με το πλοίο, το οποίο είναι το ακριβές αντίγραφο της φρεγάτας της εποχής του Μεγάλου Πέτρου, εμείς με τους συναδέλφους σκοπεύουμε να συλλέξουμε τα στοιχεία, που σήμερα είναι ελάχιστα γνωστά και έχουν σχέση με τις ένδοξες σελίδες των μαχών του Ρωσικού Ναυτικού και των Ελλήνων ανταρτών, που πολέμησαν μαζί την περίοδο 1768-1774. Αυτές οι αποστολές, που αργότερα ονομάστηκαν “Αρχιπελαγικές”, είχαν σκοπό να αποκλείσουν τα Δαρδανέλια από το Αιγαίο Πέλαγος, να υπονομεύσουν το θαλάσσιο εμπόριο της Τουρκίας, να ξεσηκώσουν μια εξέγερση των Ελλήνων που υπέφεραν κάτω από τον βαρύ τουρκικό ζυγό και να αποβιβάσουν ρωσικά στρατεύματα στο νότο της Βαλκανικής χερσονήσου και στα νησιά του Αιγαίου.

«Παρά το γεγονός ότι αυτή η εξέγερση ηττήθηκε, έγινε ο πρόλογος του απελευθερωτικού αγώνα του ελληνικού λαού το 1821-1829, και οι απόγονοι των ανταρτών που μετακόμισαν στη Ρωσία αποτελούν μέρος της σύγχρονης ελληνικής διασποράς στη Ρωσία», είπε ο Σεργκέι Γαλάνης σχετικά με το ερευνητικό πρόγραμμα της Ρωσικής Γεωγραφικής Εταιρείας στο Αιγαίο, τον Οκτώβριο του 2021.

Αγαθάγγελος Γκιουρτζίδης και Σεργκέι Γαλάνης μπροστά στο κτήριο της Ρωσικής Γεωγραφικής Εταιρείας, στη Μόσχα (φωτ.: Α. Γκιουρτζίδης)

Ο Αγαθάγγελος Γκιουρτζίδης με τη σειρά του δήλωσε στο pontosnews.gr: «Η

Διεθνής Ιστορική και Εκπαιδευτική Αποστολή με την ονομασία “Η Φλόγα του Τσεσμέ” της Ρωσικής Γεωγραφικής Εταιρείας θα βοηθήσει να βρεθούν νέα στοιχεία για τα γεγονότα του 18ου αιώνα, που έχουν μεγάλη σημασία όπως για τη Ρωσία έτσι και για την Ελλάδα. Θα γίνουν έρευνες στο βυθό. Θα μελετηθούν τα τυχόν ευρήματα, τα οποία θα ρίξουν φως σε μερικές άγνωστες σελίδες των συγκρούσεων στο Αιγαίο, που έφεραν πιο κοντά την απελευθέρωση της Ελλάδας. Έχουν μεγάλη σημασία και τα δυο ιστορικά γεγονότα. Η Ναυμαχία του Τσεσμέ, που έλαβε χώρα στις 24-26 Ιουνίου 1770 και η έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης εναντίον του οθωμανικού ζυγού την 25η Μαρτίου 1821».

Η Ναυμαχία του Τσεσμέ, Ι. Αϊβαζόφσκι (πηγή: wikipedia)

Το επετειακό ταξίδι για τη Ναυμαχία του Τσεσμέ θα έπρεπε να γίνει το 2020, όμως καθυστέρησε λόγω των μέτρων για την καταπολέμηση της πανδημίας. Η επετειακή χρονιά 2021 ένωσε και τις δυο σημαντικές ημερομηνίες και

πραγματοποιείται στο πλαίσιο των εκδηλώσεων του Έτους Ιστορίας Ελλάδας-Ρωσίας.

Τα Ορλοφικά στη μνήμη των Ελλήνων

Ο Ρωσοτουρκικός Πόλεμος και η εξέγερση στην Ελλάδα μπήκαν βαθιά στη μνήμη πολλών γενιών Ελλήνων και είχε συνδεθεί με το όνομα του αρχηγού του ρωσικού στόλου του κόμη Αλεξέι Ορλόφ. Τον ρωσικό στόλο συγκυβερνούσε μαζί του ο ναύαρχος Γκριγκόρι Σπιρίντοφ. Τα σχέδια των Ρώσων ήταν μεγαλεπήβολα και στόχευαν στις μεγάλες υποχωρήσεις των Οθωμανών για επιτευχθεί η μεγάλη νίκη

Ναύαρχος Γκριγκόρι Σπιρίντοφ (πηγή: wikipedia)

Τα σχέδια της Μεγάλης Αικατερίνης δεν ήταν ακόμα καιρός να πραγματοποιηθούν. Όμως και ρωσικός στόλος δεν μπορούσε να επιστρέψει στη βάση του χωρίς κάποια εντυπωσιακή νίκη. Τα ρωσικά πλοία ξεκίνησαν τη καταδίωξη του τουρκικού

στόλου στο Αιγαίο. Μεταξύ της Χίου και μικρασιατικών παράλιων, κοντά στη πόλη Τσεσμέ, έγινε η ναυμαχία που έφερε νίκη στους Ρώσους.

Η ναυτική δύναμη της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας δέχτηκε ένα από τα σοβαρότερα πλήγματα στην ιστορία της.

Ναύαρχος Γκριγόρι Σπυρίντοφ (πηγή: wikipedia)

Στη νίκη των Ρώσων κατά τη Ναυμαχία του Τσεσμέ με την ηρωική του πράξη συνέβαλε ο μελλοντικός Έλληνας ευεργέτης και ήρωας της Ελληνικής Επανάστασης Ιωάννης Βαρβάκης. Ο Βαρβάκης γέμισε το καράβι του με πυρομαχικά και το οδήγησε σε σύγκρουση με ένα μεγάλο πλοίο του οθωμανικού στόλου. Μαζί με το ελληνικό καράβι τινάχτηκε στον αέρα και το τουρκικό, φέρνοντας καταστροφή και σε μεγάλο μέρος του εχθρικού στόλου.

Ο ρωσικός στόλος δεν εκπλήρωσε τον αρχικό του στόχο. Η εξέγερση στην Ελλάδα πνίγηκε στο αίμα.

Όμως στην περιοχή του Αιγαίου δημιουργήθηκε ένα νέο ρωσικό κυβερνείο. Οι

Έλληνες των νησιών με το κέντρο στην Πάρο απέκτησαν περισσότερες ελευθερίες και μπορούσαν να χρησιμοποιούν τη σημαία της Ρωσικής Αυτοκρατορίας για τον εμπορικό τους στόλο.

Οι έρευνες των μελών της Εκπαιδευτικής Αποστολής «Η Φλόγα του Τσεσμέ» τον Οκτώβριο του 2021 θα επικεντρωθούν στην περιοχή της Πάρου. Η μνήμες θα ζωντανέψουν στο ιστορικό χώρο των πρώτων ελληνικών νησίδων αντίστασης εναντίον της μακραίωνης κυριαρχίας των Οθωμανών.

Βασίλης Τσενκελίδης, ιστορικός.

Πηγή: Pontosnews.gr